

TOT EL DIA ABARNEGAT

PERE ROCA QUER

Aquest escrit és una crònica de fets viscuts, novel·lada, on els personatges són gent del poble que foren, o haguessin pogut ser, els veraders protagonistes. De totes maneres, el tema central del relat és el cotxe de línia.

Tot el dia abarnegat fent els encàrrecs i, ara, el Joaquim del Cisco Llarg encara era a la plaça del Prim i havia de passar per cal Simonet a recollir uns paquets. Faltava un quart perquè sortís el tren i, tot i que sempre anava amb retard, no se'n podia pas fiar.

Va fer just, perquè la màquina ja esbufegava per arrencar quan ell encara era a la cua de la finestreta.

-Un fins a Alcover -va dir d'esma.

-Afanyeu-vos, que està a punt de sortir.

En travessar la porta de l'andana, donà el bitllet al ferroviari i aquest el foradà amb la maquineta. Un noi jove passà corrent, topà amb ell i per un instant l'abraçà. Es disculpà i tots anaren cap al tren. Quan obrí la porta del vagó, el Joan de cal Fortet el va ajudar agafant-li els paquets.

-Li ha anat de ben poc que no et quedessis a terra.

-Redeu, fa hores que no paro, però he pogut fer-ho tot. Vigila que no ens fotin cap paquet.

-No, aquí tots som de la muntanya. Estigues tranquil.

El tren arrancà envoltat de núvols de vapor i fum, i amb una lentitud exasperant feu el trajecte previst. Mentre feia la frenada per parar a l'estació d'Alcover, s'anava ensorrant pel mig de l'herbam que tapava les vies, sota el pes de la màquina i dels vagons, de manera que les portes quedaven a l'alçada de l'andana i no feia falta baixar cap esglaó. Aquells rails ara ensorrats els havia fabricat la casa Krupp i feia uns vuitanta anys que els havien collat a les travesses de fusta. Un dia més, el tren s'aturava i, miraculosament, no descarrilava.

Paquets avall i tots corrent carrer amunt cap al cotxe de línia que des de feia hores esperava sota el plàtan, davant del bar Esport –per a tothom el bar de la Llúcia– amb les portes obertes per als qui l'havien d'agafar.

De poc li va servir l'esbufegada, el cotxe era ben ple. Hauria d'anar al sostre i no li feia gens de gràcia, perquè assegut a dalt, els tombs eren perillosos.

El Victorino, el xofer, havia tret el seient del darrere per encabir-hi dos bidons de gasolina, dues cabres del Pere Genet i un feix de sarrions de carbó buits. Per això es va estimar més pujar els paquets a dalt perquè no s'embrutessin ni agafessin olor del carburant.

Ves, si vols aprofitar per anar a fer un cafè. Jo no em moc d'aquí dalt.

Era el Roc de cal Roquero que ja seia al sostre.

-Doncs mira, sí, m'anirà bé.

Dins del bar, deu o dotze homes que també havien de pujar al cotxe de línia encara estaven bevent alguna cosa.

-Passaré un moment per casa de ma cosina, l'Antònia, i ja us atraparé quan pari davant l'església. Els paquets ja me'ls guarda el Roc -li va dir el Joan Fortet.

I sortí corrents per anar a veure, ni que fos un moment, la família.

La Llúcia li va demanar per la senyoreta Ramona, la mestra; eren molt amigues i sempre preguntava per ella a algú del poble.

-Bé, està bé. Ara viu a casa ma germana, perquè a cal Fortet, amb la mort de la noia, no estan d'humor per a res. Tots n'estem molt contents. Els meus, bé que es veu que hi van de gust a l'escola, i tota la canalla aprenen molt. Ja els convé, ja.

La Llúcia va conèixer la Ramona el dia que agafà el cotxe de línia per primera vegada, quan va pujar a Capafonts a prendre possessió de la seva plaça de mestra interina de l'escola mixta, on l'esperaven seixanta criatures dins d'una sala rònega en la qual l'única cosa nova que es podia veure eren els retrats del Caudillo i el Sant Crist.

Va pagar a correuita el cafè amb la calderilla que portava a la butxaca, i en pujar l'escaleta de ferro, el vehicle ja es movia lentament i gemegava per l'excés de pes.

Algú va dir:

-No sé si arraparà, diu que a baix n'hi van quaranta-cinc, deu per cada filera de seients: quatre asseguts, quatre drets al davant i dos al passadís central, en total quaranta, més tres al costat del xofer i dos sobre els bidons de gasolina, amb les cabres, els sarrions i el sac de carbó per al gasogen. Aquí dalt som 15. Com les arengades!!

-Aviat no farem, però arrapar, arraparà. Si vols podem anar caminant alguna estoneta al darrere i potser fins i tot l'avancem. Però no t'amoïnis, aquest trasto està acostumat a dies més difícils -va dir el Joaquim del Pere Tomàs.

Feia ben bé vint minuts que el cotxe esbufegava pendent amunt quan, de sobte, es va adonar que el Joan no era a dalt i no l'havia vist a la parada de davant l'església. I això volia dir que havia perdut el cotxe. Els seus paquets, sí que els va veure. Va preguntar i li confirmaren que no era enlloc, ni a dalt ni a baix.

-Mare de Déu! S'haurà de quedar fins dissabte, o ves a saber, segons com, l'emprèn i encara ens atrapa.

Després de la parada del mas de Gomis va veure clar que ja no els agafaria i va dir als altres ocupants del galliner, que dels seus paquets, ja se'n faria càrrec ell.

Els tombs de la Lluera eren els més dolents i els més costeruts. Just abans d'enfilars el segon, el xofer parà el vehicle, baixà a terra, mirà de prop el motor i va renegar.

-Ens hem quedat sense aigua. El radiador està sec!

Es va fer un silenci llarg, com de dos minuts, tal com la calma abans de la tempesta.

-Si algú no va a buscar aigua, per mi ja estem bé aquí.

-Cony, Víctorino, no t'ho agafis així -va dir-li conscient que podia ser esbroncat. Aquí, més amunt de la Lluera hi ha un toll a la cuneta i més avall tenim la font del mas de Gomis, però queda molt més lluny. Dona'm una llauna i jo faig per un.

El Pep Miquelet va dir que l'acompanyava, i no va fer falta més ajuda.

-No hi vull fang. Ha de ser aigua clara i neta.

-Home, si anem amb compte serà ben neta.

-Vosaltres mateixos, a mi tant se me'n fot, si no és neta haureu d'anar a la font del mas.

El Victorino va treure de sota els sarrions una llauna de deu litres i un pot de llet suïssa. El bufà per treure-li les brosses i els hi va donar.

-Feu el que vulgueu, ja n'estic fart de portar aquest trasto. Un dia plego i ja us ho fareu. No sé per què m'amoïno per un ramat com vosaltres. Au, feu via abans que m'hi repensi.

I sense més comentaris, agafà la capsa dels bitllets i abans que marxessin els va cobrar a ell i al Miquelet.

El Joaquim es posà la mà a la butxaca de l'armilla i no hi trobà la cartera.

-Te l'hauràs deixada al bar de la Llúcia -va dir el Miquelet.

-Redeu!! Aquell xicot que m'ha abraçat a la porta de l'estació de Reus me l'ha fotuda, i tant que me l'ha robat! Cent vint-i-cinc pessetes! La mare que el va parir!

-Mira, ja sé que no és cap consol, però no ets l'únic, avui ja en van tres. Pel bitllet no t'amoïnis, ja me'l pagaràs, i no cal que perdis el temps a denunciar-ho, la Guàrdia Civil només et portarà problemes. Ara fem via perquè, si no, aquest cony de cotxe no continuarà amunt. Au, no hi pensis més.

El Victorino va continuar cobrant els bitllets als de dins i als del sostre, tot enmig d'un espès silenci, només trencat per la Cisca de ca l'Enric, que vomitava per la finestra com sempre que agafava el cotxe de línia. Ningú no es va molestar a

netejar les restes que havien quedat enganxades a la carrosseria, la pluja ja ho va fer al cap d'uns dies.

Quan van arribar amb la llauna plena d'aigua, el xofer baixava del sostre. Va desar la capsa dels bitllets i va dir:

-Ara haurem d'esperar encara una mica, perquè el radiador està massa calent. Què en sabeu valtros de tot això! Ignorants!!

Es va anar calmant. Provà primer amb el pot de llet suïssa, un rajolí petit pel tap del radiador, i després amb molta cura va anar buidant la llauna fins a omplir-lo. Es va asseure al volant, engegà el motor i lentament va reprendre la pujada.

A Mont-ral tothom pogué encabir-se dintre el cotxe. Aquell dia, fins a la parada del camí del mas d'en Toni als Socarrats, s'aturà a mas de Feliu, a mas del Verd, al camí de Farena, al Tossalet, al mas de Genet i al camí del mas d'en Toni.

El vell Llorenç, el mitger del mas, quan ja era a terra va dir:

-Hauré de tornar a baixar dissabte, m'he deixat els caliquenyos i jo no puc treballar sense fumar.

Llavors algú va fer un comentari en veu baixa per fer saber que el Llorenç, treballar treballaria el mateix, o sigui gens, però que els del mas anirien de bòlit per culpa del seu mal humor.

De fet el Llorenç, fos pel tabac o perquè era mercat o perquè havia d'anar al metge, agafava l'auto de línia cada dia que passava. Formava part del trajecte, tal com els sarrions buits, les cabres, els bidons de gasolina, el mal humor del Víctorino, les avaries del motor i els mareigs de la Cisca.

Ja tots ben asseguts van fer l'últim tram fins a l'era del Rector, només amb una aturada momentània a mas de Fortet per descarregar els sarrions buits.

La canalla que jugava a l'era va envoltar l'auto per veure qui hi arribava i per ajudar a portar els paquets als seus familiars o veïns. La parada va ser llarga i el matrimoni que anava a La Febró ja sabia que haurien d'estar una bona estona mirant com es repartia la saca del correu i tots els paquets d'encàrrecs que portava el Víctorino; els que no va recollir ningú, els portà a la botiga on ja els reclamarien.

El Joaquim va agafar els paquets del Joan i els va portar a cal Fortet. La Josepa es va amoïnar, però ell li va explicar que havia anat a veure sa cosina Antònia i que havia perdut el cotxe i que potser l'endemà ja pujaria per Prades.

Quan feia quatre hores que el cotxe havia sortit d'Alcover i dues que havia arribat a Capafonts, el Joan Fortet entrava a casa. Havia pujat a peu i com que feia una nit de lluna clara va poder trescar per les dreceres sense ensopegar. Per poc no havia atrapat el cotxe a la Lluera. La Josepa li va reescalfar el sopar i va donar gràcies a Déu.

Quan el Joaquim abans de ficar-se al llit digué a la dona el que li havia passat amb la cartera, ella es va posar a plorar i es lamentava que sense les cent vint-i-cinc pessetes no podria comprar els llençols per a l'Antònia que es volia casar l'any vinent.

-Mira, vendrem les ametlles, i encara que vagin barates farem prou diners per comprar el que faci falta a l'Antònia. Però no pogué dormir fins a la matinada quan el sol apuntava a mas d'Anda, perquè per a ell, vint-i-cinc duros eren molts diners.

Encara cansat pel tràfec del viatge i amb la son a les orelles, hagué de llevar-se perquè a les sis li tocava l'aigua de la séquia de les Planes.

